

Synpunkter på delbetänkande av utredningen om en stärkt minoritetspolitik Nästa steg.

Synpunkterna berör för det mesta meänkieli.

Kap 1 Författningsförslag

Förslag till § 1 ger en starkare lag och skyldighet för skola och äldreomsorg.
Förslag till § 3 när det står ska så medför detta att information ska ges, inte när det behövs och på lämpligt sätt.

Förslag till § 5 viktigt förslag då barn och unga ska prioriteras. Samråd tas också upp i denna paragraf och myndigheter ska beakta behov och synpunkter i beslutsfattande. Mål ska också tas fram av kommuner och landsting för sin minoritetspolitiska verksamhet.

Förslag till § 10 mycket bra att Arbetsförmedlingen som är en viktig organisation läggs till som myndighet

Förslag till § 17 viktigt att skolan ska regleras i Skollagen och inte en lag vid sidan om.

Förslag till § 18 viktigt att äldre omsorgen regleras i socialtjänstlagen, minoriteters rättigheter stärks inom språk och kultur

Förslag till § 12 i skollagen mycket viktigt att kommunen frågar vårdnadshavare och att det finns en tidsfrist om tex 4 månader.

Förslag till § 5a. som tillkommit är viktigt angående nationella minoritetsspråk.

I patient/ och hälso-sjukvårdslagen är det föreslagna lagförslagen bra.

Kap 3 Överblick och övergripande bedömningar

Viktigt att det finns en definition vad en nationell minoritet är som regeringen antagit 1999, och en strategi för minoritetspolitiken.

Ministerkommitténs kritik till Sverige avseende språkstadgan visar att det finns att göra för att uppfylla kriterierna.

Utredaren konstaterar att intresset för meänkieli har ökat men det är brist på lärare och utbildnings material. Viktigt att språkrådet avser att anställa en språkvårdare även för meänkieli.

Minoritetspolitiken bör inriktas till överföring av språk och kultur mellan generationer, ungdomars delaktighet prioriteras.

Minoritetspolitiken ska inte hamna i ett stuprör utan bör behandlas och samordnas med andra frågor som rör mänskliga rättigheter och demokrati.

Kap 4 Utvärdering av minoritetslagstiftningen

Det är viktigt att landet bibehåller det utökade grundskyddet för minoritetsspråken i förvaltnings områden.

Arbetsförmedlingen är en viktig samhällsfunktion som också bör ingå § 10 i minoritetslagen rätten att använda meänkieli vid kontakter.

Kommuner och landsting ska utarbeta mål och riktlinjer för sitt minoritetspolitiska arbete. Mål och riktlinjer som går att följa upp. Skyldigheten att informera i 3 § minoritetslagen om rättigheter för minoriteter bör bli mer skarp.

Viktigt att Sverige tar till sig kritiken om barns rättigheter till sitt språk och kultur. I 5§ i minoritetslagen ska det framgå att barn och ungas inflytande ska beaktas.

Samråd ska vara en strukturerad dialog mellan myndigheter och de nationella minoriteterna.

Statsbidraget till nationella minoritets organisationer bör ses över och vara på en nivå så att det går att bedriva en adekvat verksamhet. Met nuoret har bildats sedan 2014 men bedrivs fortfarande med projekt medel, svårt att bedriva långsiktig verksamhet.

Statsbidraget till kommunerna har minskat då fler kommuner har blivit förvaltning kommuner. Svårt att bedriva verksamhet när man inte vet om hur bidraget ser ut året därpå, längre insatser kan vara svåra att genomföra. Bra att utredaren föreslår att man lokalt kan bestämma vad man tycker att statsbidraget ska användas till.

Kap 5 Uppföljning av minoritetslagen

Det finns ett behov av en uppföljningsmyndighet med ansvar för främjande av minoritetspolitikens efterlevnad i hela landet.

Kap 6 Förskola på minoritetsspråk

Fortbildning och metod stöd behövs för förskolan angående minoritetsspråk och Skolverket bör bistå kommunerna med detta. Kulturarvsspråk för de nationella minoriteterna bör införas i lagstiftning om skola och förskola.

Viktigt att det 17§ införs texten att det erbjuds hela eller en väsentlig del av utbildningen på minoritetsspråk.

Kommunerna ska fråga vårdnadshavare som söker en förskoleplats om de vill ha en plats som bedrivs på minoritetsspråk. Erbjudandet om en plats ska inte ta mer än fyra månader efter anmälan.

Kap 7 Äldreomsorg på minoritetsspråk

Kommuner ska erbjuda hela eller en väsentlig del av verksamheten på minoritetsspråk, tillägg till detta att de äldres behov att kunna upprätthålla sin kulturella identitet.

Viktigt även att kommuner utanför förvaltningsområdena bedriver verksamhet på minoritetsspråk.

Kap 8 Tillgång till personal med språk- och kulturkompetens

Tillgången på personal med kunskap i meänkieli inom äldre omsorgen har minskat i Tornedalen.

Utredaren föreslår att yrkesexamina inom äldre och barnomsorg kompletteras med kunskaper om något av de nationella minoritetsspråken. Uppdrags utbildning är ett annat sätt att få kompetent personal.

Kap. 9 Det nationella minoriteternas behov inom hälso-sjukvård.

I vårdutbildningar på högskolenivå bör det ingå kunskap om det nationella minoriteterna.

Det nationella minoriteterna bör lyftas fram i patientlagen och hälso-sjukvårdslagen.

Kap 10 Utvärdering av samiska språkcentrumen

Utredningen föreslår att man bör inrätta ett språkcentrum även för meänkieli som vitaliserar språket.

Kap 11 Kunskapshöjande och synliggörande åtgärder

Viktigt att Skolverket får uppdrag att utöka utbudet av utbildningsmaterial om de nationella minoriteterna och minoritetsspråken.

Examensmål med kunskap om minoriteter bör införas på lärarutbildningar. Viktigt att regeringen ger tydliga uppdrag till myndigheter/ organisationer inom kulturområdet att inkludera det nationella minoriteterna

Kap 12 Övriga frågor som regeringen bör uppmärksamma

Historiska kränkningar bör genomlysas och regeringen genomföra ett försoningsarbete.

Att minoritetslagen efterföljs är något regeringen bör eftersträva.

Erkheikki 28 augusti 2017

Marianne Liinanki, Else-Maj Kreku, Lena Jatko

Svenska Tornedalingars Riksförbund
Tornedalingar i Pajala kommun

